

срещнат отчасти предимно при по-социално-зрелите цигани, сред онези, които са поживели в българска среда, които са взаимодействали нещичко от българския бит, душевност и култура, в това число и в трудово-професионалната сфера на тяхната реализация.

В същото време трябва да се отбележи, че неспокойствието, накъсаността, учестените подвиквания "Опа-а-а...!" при работа са свързани на свой ред с темперамента на циганите, с желанието им да се отърват от бремето на трудовия ангажимент, за да се отдадат на "по-приятни" и релаксиращи занимания. По принцип ромите не обичат да се занимават с нещо еднолично, еднообразно, тривиално, повтарящо се. Освен ако от това имат временна и то значително по-голяма изгода. Те са "устроени" за кратковременни, бързо реализиращи се трудови операции и то такива, които не изискват продължително рационално осмисляне и никакви особено креативни решения. А всичко това, прибавено към ниската квалификационна изискуемост при тяхната трудово-професионална реализация, също се отразява върху текуществото и миграцията им в сферата на труда.

И още нещо, което също е от значение при изследване и осветление на характера и интелектуалния потенциал на ромите, - **особеностите на тяхната трудова изява**, в зависимост от това дали работят за "други" или за свои нужди. По принцип при българите е налице някакъв дисонанс, когато се работи за себе си, за своя (лична и семейна) радост и утеха, и за друг, за пари. В този смисъл, българинът по начало държи много повече на изработеното за себе си, отколкото на изработеното от него за "други". Тази особена черта в трудово-социалната битийност на българина е така силно изявена, че той все още прави съществена разлика между "своето, нашето, българското" и "чуждото, вносното, купешкото". Не случайно, когато си купува едни или други изделия, той търси такива, произведени в чужбина или поне в друг завод, в друга фабрика, а не произведени в завода, във фабриката и т. н., където той сам работи, защото, както често се казва: "Остави го! Това ние сме го правили!"

Циганите са доста по-различни в това отношение. Наистина, по принцип и при тях има стремеж, когато работят за